
Referanser:

Arkivsak: 20/01358-24

Saksdokumenter:

- 1 Ordning for askeonsdag 1462255_1_1
- 2 Liturgisk ordning for askeonsdag med spor endringer 1462261_1_1
- 3 Liturgisk ordning for askeonsdag - bokmål 1462257_1_1
- 4 Liturgisk ordning for oskeonsdag - nynorsk 1462258_1_1
- 5 Veiledning til ordning for askeonsdag - bokmål 1462259_1_1
- 6 Rettleiing til ordning for oskeonsdag - nynorsk 1462260_1_1
- 7 Sak KR 87_23 Ordning for askeonsdag
- 8 Saksprotokoll BM Sak 6_23, Forslag til liturgisk ordning for askeonsdag

Ordning for askeonsdag

Sammendrag

På bakgrunn av vedtak i Bispemøtet og Kirkerådet (BM 13/22, KR 34/22), har Nemnd for gudstjenesteliv utarbeidet et forslag til liturgisk ordning for askeonsdag (NFG 18/22).

Bispemøtet har uttalt seg om forslaget fra Nemnd for gudstjenesteliv (BM 6/23) og Kirkerådet har sendt ordning for askeonsdag på høring (KR 25/23).

Høringen er nå avsluttet og innspillene fra høringen er innarbeidet i et nytt forslag til Ordning for askeonsdag. Dette forslaget ble behandlet av Kirkerådet i desember (KR 87/23), og er oversendt til Bispemøtet for uttalelse.

Forslag til vedtak

Bispemøtet takker Nemnd for gudstjenesteliv og Kirkerådet for arbeidet med ordning for askeonsdag.

Bispemøtet har ingen læremessige innvendinger til ordningen slik den nå foreligger.

Saksorientering

Bakgrunn

I 2022 vedtok Bispemøtet og Kirkerådet å igangsette en liturgisak for å utarbeide en liturgi for askeonsdag til bruk i Den norske kirke (BM 13/22, KR 34/22). I tråd med Regler for saksbehandling i liturgisaker utredet Nemnd for gudstjenesteliv et forslag til ordning (NFG 18/22).

Bispemøtet uttalte seg om dette forslaget i sitt møte i februar 2023 (BM 6/23) og anbefalingene fra Bispemøtet ble innarbeidet i ordningen før Kirkerådet i mars vedtok å sende den på høring (KR 25/23). Høringen er nå gjennomført og innspillene er innarbeidet i ordningen som nå foreligger.

Ordningen for askeonsdag

Slik ordningen nå fremstår, gir den rom for et bredt spekter av valgmuligheter og gjennomføringsalternativer for gudstjenesten. Flere av instansene som har avgitt høringsuttalelser, har drøftet omfanget av valgfriheten i liturgien og om den eventuelt er for omfattende. Denne friheten til å foreta valg i liturgien muliggjør tilpasning av liturgien til lokale forhold, og på denne måten gjøre den mer stedegen.

De vedlagte dokumentene fra Kirkerådet gir en grundig og god gjennomgang av høringssvarene, samt hvordan disse er blitt vurdert og tatt hensyn til i den aktuelle ordningen. Nedenfor følger en kort gjennomgang av liturgien med noen få kommentarer, blant annet med hensyn til Bispemøtets tidligere uttalelser og vedtak, slik disse ble presentert i deres forrige behandling (BM 6/23).

I. SAMLING

1. Forberedelse

2. Inngangssalme

3. Hilsen

Det er ikke gjort endringer i dette punktet.

4. Påminnelse om livets forgjengelighet

Dette punkt het tidligere «skriftlesning». Her leses tekstutdrag fra Forkynneren. Teksten har vært drøftet i flere høringssvar. I ordning for askeonsdag er teksten redigert, og enkelte vers er tatt ut. Vi finner teksten fra Forkynneren også i Den norske kirkes gravferdsliturgi, men der er redigeringen enda strammere.

5. Bønnerop – Kyrie

6. Dagens bønn

Dette elementet er kommentert i flere av høringssvarene. Da Bispemøtet gjorde vedtak (BM 6/23) ble to endringer foreslått og lagt inn i denne bønnen. Forslaget fra Bispemøtet var et ønske om å skape et mer aktivt språk i bønnen, og Bispemøtet ønsket å endre «Gjør oss utholdende i bønn (i stedet for bønnen) og trofaste i kjærlighet (i stedet for kjærligheten).

Denne «Dagens bønn» som ble endret, er vedtatt av Kirkemøtet og finnes allerede i våre ordninger, men Bispemøtet ønsket å se på bønnens språk. Bispemøtets endring ble tatt inn i den liturgiske ordningen for askeonsdag da denne ble sendt ut på høring.

I høringsmaterialet er det gitt tilbakemeldinger på at det ikke anbefales å endre en bønn som allerede er vedtatt av Kirkemøtet, og som benyttes i Den norske kirke som Dagens bønn på Askeonsdag. Høringssvarene gir tilbakemelding om at det er en unødvendig endring, når endringen er så lite omfattende.

Bønnen som nå foreligger, har også fått en endring i den første linjen. Fra «..du kan sette oss fri fra synd...» til «..du setter oss fri fra synd...». Denne endringen tilfører også et mer aktivt språk i bønnen, slik Bispemøtet etterlyste.

I den foreliggende liturgien er det nå derfor tre ulike muligheter i dette ledd. 1) Dagens bønn, slik Bispemøtet foreslo, 2) Dagens bønn fra Gudstjenestebok i Dnk, 3) Lokalt utformet bønn.

II. ORDET

Hoveddelen har, etter høringsrunden, gjennomgått vesentlige forandringer. Det opprinnelige utkastet til ordning for askeonsdag, lå tett opp til hovedgudstjenestens liturgi. Etter høringsrunden bærer liturgien mer preg av å være bygget opp etter liturgi for aftensang eller lignende kveldsgudstjeneste, der det er færre tekstlesninger. Dette medfører at liturgiens del II. Ordet, er betydelig endret.

7. Bibelsk salme/Salme

8. Tekstlesning

Her er det et stort teksttilfang som man kan benytte og velge lesning fra. I tråd med høringen er teksttilfanget utvidet og justert noe fra første utkast.

Askeonsdagens tema; forgjengelighet og etterfølgelse, løftes frem i tekstutvalget. Vi tegnes med aske fordi vi er av støv og skal bli til støv. Etterfølgelsen av Kristus tegnes også tydelig denne dagen. Men det finnes åpning i teksttilfanget til å finne andre tema for dagen dersom man ønsker det. Dette kommer også tydelig frem i veiledningen som ligger ved liturgien. Ordningen fremstår derfor både fleksibel og åpen.

9. Preken

10. Trosbekjennelse

Trosbekjennelsen står som et fast ledd i liturgien.

Som en kommentar til NFGs utkast til ordning for askeonsdag, ga Bispemøtet følgende kommentar: «*Bispemøtet vil at trosbekjennelsen blir et kan ledd i liturgien. Det er ikke nødvendig å ha med på en kveldsgudstjeneste en hverdag*» (BM 6/23).

11. Salme

12. Syndsbekjennelse

Salme 51 er benyttet som syndsbekjennelse i denne ordningen.

I sitt vedtak i møtet februar 2023 gjorde Bispemøtet følgende vedtak: «*Bispemøtet anbefaler ... at en kollektiv syndsbekjennelse fra kirkens hovedliturgi eller salme 51, tas inn i liturgien ... dette for at liturgiens perspektiv ikke skal være for individualistisk*» (BM 6/23).

Ordningen har nå salme 51 som syndsbekjennelse, eller man kan velge en av syndsbekjennelsene fra Ordning for hovedgudstjeneste.

III. BØNN OG ASKETEGNING

13. Tekstlesning og stillhet

14. Litani/Salme

Ordet «bønnerop» er byttet ut med «Litani/Salme», for ikke å forveksle det med bønneropet Kyrie, som benyttes tidligere i liturgien.

15. Bønn

16. Asketegning

Asketegning ligger nå inne som et obligatorisk ledd.

Etter asketegningen er det tatt inn tre mulige avslutninger til dette leddet: 1) Jesaja 43,19a, 2) Rom 6,4, 3) Fil 1,6.

Bispemøtet uttalte i sin tidligere sak: «*Esekiel 36,26 leses etter asketegningen. Dette leddet blir et kan ledd.*»

Esek. 36,26 er nå tatt ut, da flere høringsinstanser påpeker at denne teksten har en annen tematikk.

17. Fadervår

IV NATTVERD

Det kan feires nattverd i denne ordningen.

V. SENDELSE

18. Velsignelse

19. Utsendelse

20. Postludium/Utgangssalme/Utgangsprosesjon

Økonomiske/administrative konsekvenser

Skriv inn teksten her